

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr., negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr., minden további megkezdett 100 szög után 1 frtál 100

A városi közgyűlés alkalmából.

A szerdai közgyűlés tárgyalásának tanúságaképp vettük a következő sorokat:

Nyitra város képviselő-testületi közgyűlésén több felmerült eset közül különösen a városi számvevő magatartása nagy feltűnést keltett, mely esettel e helyen is szükségesnek tartjuk foglalkozni. Nem akarunk személyekkel polemizálni, csak a város közügyeinek előmozdítása fekszik szívünkön, s ezen reményben tesszük azt itt szóvá:

A városi számvevő, mikor a költségvetés tárgyalásánál több rendbeli hivatali rendellenesség miatt a közgyűlés kérdőre vonta, azzal védekezett, hogy azok a rendtelenségek csak látszólagosak, valójában azonban nem léteznek, mert hiszen ő becsületes ember. A számvevő úr tévedésben van. Azért, mert ő becsületes ember a városi fajscola jövedelme, a hűtlen sáfárok kezén még mindig elharácsolódhatik, s a marhalevél kiállítás díjából folyó tényleges jövedelmének tetemes része jogtalanul idegen zsebekbe vándorolhat. Ne tolja előtérbe saját privát énjét akkor, mikor a hivatalos közeget és nem a magán személyt keresi a közgyűlés, hiszen nem azt akarta és akarja tudni a közgyűlés, hogy a számvevő, mint privát em-

ber becsületes-e vagy sem, hanem azt, hogy miképpen teljesíti hivatalos kötelességeit, érdemes-e a városi képviselő-testületnek beléje helyezett bizalmára vagy sem.

A városnak édes mindegy, hogy ki dugja jogtalanul zsebre az ő jövedelmét, s ezért első sorban arra kíváncsi, hogy ki tartozik az elharácsolott jövedelem felett a hivatalos ellenőrzést és felügyeletet gyakorolni, s miért nem gyakorolta azt az illető; miért nem teljesítette hivatalos kötelességét, s miért nyújtott esetleg módot és alkalmat másoknak arra, hogy a város jövedelmét jogtalanul zsebre dugják. Nem azt kérdezte a közgyűlés a számvevőtől, hogy *hova tette* ő ezeket a jövedelmeket, hanem, hogy *hova lettek* ezek a jövedelmek, mert a köteles hivatali ellenőrzés s annak eredményeképpen a jövedelemnek egy része hiányzik.

És a számvevő úr mindezekre azzal felel, hogy, rendben van minden, mert hiszen ő becsületes ember. — A liba lopáson ért falusi cigány nem azon kezd, hogy éhezett s enni kívánt, hanem hogy nem lopta a libát, mert az az övé, tehát nem ő a tolvaj, hanem az azt kereső gazda. Így tesz a számvevő úr is. Nem direct a fennforgó vádakkal szembe védekezik, nem azt igyekezik bizonyítani, hogy hivatali rendtelenségek, kötelesség mu-

lasztás és hűtlen kezelés elő nem fordultak, hanem csupán azt, hogy ő nem vádolt zsebre semmit, ő becsületes ember.

Leszünk annyi meg nem érdemelt kiméletességgel a számvevő úr iránt, s nem bocsátkozunk annak fejtegetésébe, hogy ezen védekezése is megfelel-e a valóságnak vagy sem, azt majd kideríti a közgyűlés által a több irányban elrendelt vizsgálat. Mi a magunk részéről csak konstatáljuk, hogy Nyitra város gazdálkodásában a kezelés rossz, az ellenőrzés laza s ennek természetes következményeképpen a város tényleges jövedelme sokkal csekélyebb, mint rendes körülmények közt lehetne.

Konstatáljuk tovább azt is, hogy a városi képviselő-testület a számvevő úr hivatalos funkciójával nincs megelégedve, s hogy homokszedési jog, halászlé jog, marhavásártéri igazolványok kérdésében hozott azon határozataiból kitetszőleg, a melyek szerint ezek további kezelésétől felmenti: működése elé nem néz a legnagyobb bizalommal, s figyelmébe ajánljuk a vármegyei alispán úrnak, hogy a tisztogatást jó helyen kezdette meg, mikor Nyitra város felé fordította figyelmét, mert van ott seperni való még most is akármennyi. Sz—s.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Moszkva.

— Úti emlék a szünidőből. —

(Folytatás.)

Hogy Moszkva nem város, nyugati értelemben véve, arról csakhamar meggyőződtem. Széles, néptelen utcákon kertek mellett haladunk, melyekből patriarkhalis külsejű *faházak* kandikálnak kifelé. A faházak alatt nem olyan köre mázolt négy emeletes palotákat kell érteni, mint amilyenek Svajcban láthatók, melyeket előbb meg kell kopogtatni, hogy az ember elhigye, hogy igazán fából vannak-e: hanem egyszerű barátságos fenyő és deszkalakok, melyek közt csak elvétve akad a villa izlés. Falaik nagyrészt szürkék, fakók, mint nálunk holmi rokkant fakerítésé. Igazán, ha a fák közül rám nem ragyognának arany fejökkel azok a kupolás toronyok, akár vissza is fordulhatnék. Hát érdemes volt ezért fáradni ide egy civilizált világvárosból?

Az első rossz benyomást még súlyosította az infamis rossz kövezet, melyen végig száguldott kocsisom, de nem a ló patkója, hanem az én szemem hányt szikrákat tőle. A rossz kövezetet az orvosi

kongresszus tiszteletére kiadott Budeker is beismeri, s hogy enyhítsen rajta, azt mondja, hogy hiszen Párisban is ilyen volt — 200 esztendővel ezelőtt. No lám tehát van mégis valami közös vonás Moszkva és Páris között! A gyalogjáró 20—30 néha 50 centiméterrel magasabb az utca színvonalánál, úgy hogy legtöbbször lépcsők vezetnek fel az utról a járdára, ami az utcáknak éppenséggel nem kölcsönös fővárosi jelleget.

Idegenszerű a kizárólagos orosz üzlet-felirat: a csajnaja (theakereskedés) vinnaja, pivnaja, molocsnaja (tejüzlet) mücsnaja, sőt még kolbászuját is láttam. Varsóban a feliratok lengyelül és oroszul dualisztikus alakban minden bolton láthatók, Moszkvában csupa orosz, s hozzá mindvégig az ákom-bákom muszka betűkkel felpingálva. Az első rossz benyomást még növelte azon körülmény, hogy már jó 3/4 órája hajtott kocsisom, s mikor türelmetlenül kérdém, vajjon megérkeztünk-e már utcánkba, mindig tagadólag rázta fejét. Boldog Isten, hát meddig fog ez tartani? Hiszen itt nem csak az ország, de maga a város is végtelen.

Jó egy óráig hajtott, s becsületére legyen mondvá, nagyon is megérdemelte a kialakított 75 kopeket, mire a Pljuscsicha utcába értünk. De, mint már előzőleg érintettem előbb a házat kellett megtalálni, mert Moszkvában a házak

számozva nincsenek. Öt-hat járókelőt megállított, mire megtudták neki mondani, hogy melyik a „dom Wladislawjewow.” — Egyszerű, fehérre meszelt egy emeletes lak volt ez, mint Moszkva házainak két harmadrésze. A szláv világ ezen császári székhelye kezdetben nagyon lehangolólag hat az idegenre, s különösen ha valaki csak ugy szélő külvárosát szeli át, mint magam, semmivel sem köti le a figyelmet, mint végtelen határtalan terjedelmévei.

A ház, melynek emeletére vezettek szintén fából épült. Vakolatlan társaitól csak fehérre meszelt falával különbözött. Erthető kíváncsisággal siettem a lépcsőn, melynek felső fokán egy 14—15 leányka fogadott, kifogástalan francia nyelven. Elizaveta Iwanowna — mint később mondotta — a házi asszonynak leánya, jelenleg az egyik moszkvai nőgimnáziumnak VII. osztályu tanulója. Azaz csak most a szünidő után, de a kis leányok tudvalevőleg mindig szívesen játszó a nagyot, s viszont ha már nagyok lettek, még örömebb adják a kicsit.

A ház, hova a véletlen vezetett, egy elhunyt orosz hivatalnok családjáé volt, melynek minden tagja, néhány napi ott tartózkodásom alatt vete-kedett egymással, hogy ottlétemet kellemessé tegyék. Az orosz lakás egyik szobájában, rendse-

Az autonomiai kongresszus elé terjesztendő tervezet megvitatására, mint halljuk, a hercegprímás a hét folyamán hívja össze a püspöki kart konferenciára. Jól elkészített és a kívánalmakat tekintetbe vevő tervezet nagyban elősegíti a kongresszus egybehangzó és higgadt működését, azért fölötté ohajtjuk, hogy ez az alapvető munka jól sikerüljön.

A kiegyezés. Ausztriával való közös háztartásunk törvényrel van szabályozva: most azonban hogy a törvény ideje lejárt, új törvényt hozni nem lehetett, azért a régít egy évre meghosszabbította a képviselőház, provizóriumról gondoskodott. De ez is csak akkor lesz törvényes, ha az osztrák képviselőház hozzájárul. Ausztriában azonban oly zavarok a viszonyok, a parlament valószínűleg fejetlenségbe esett, úgy hogy bajos előrelátni az események fejlődését. Ott láthatjuk, hogy mennyire megvadítja az embereket és lejárathatja a parlamentet a liberalizmus. A kis zsidó-liberális töredék valóságos terrorizmust gyakorol, mert a liberalizmus csak addig tiszteli a szabadságot, míg az az ő szája íze szerint való, különben ökölrel dolgozik.

Azok a nagyhangú hazafiak!

A felvidékek specialitása: egyes klikkek szabadalmazott hazafisága. Az utolsó megyei hajdú is hazafini érdemeiről beszél: ép' oly joggal teheti, akár az ura. Hiszen mindketten magyarul káromkodnak „a buta tót parasztnak"! Így kedveltek meg a magyar szót.

Az a szegény jó tót nép pedig kimegy Amerikába, csak azért, hogy ott izzadva, önmagától még az ételt is megvonva, összekuporgathassa azt a pénzt, a mivel itthon hátralekös adóját s az őt szidalmazó tisztviselőt is megfizesse; vagy apáiról rámaradt sovány földeskejét, vityilóját az uzsora adósságtól felszabadítsa! Melyik nagyhangú „hazafi“ mérheti össze magát vele?

Legújabbban valami Hüvelyk Matyi akadt Trencsénmegyében, a ki „Szalavszky Gyula és a néppárt“ cím alatt babaszínházba illő pózzal veri a „hazafiság“ nagy dobját és szegény Szalavszky-nak nyakába varrja a „fáradhatlan küzdelmet, a magyarosodás és a közmivelődés hathatós támogatását.“ Nem tudni: a nyomda-e, vagy pedig a szerző volt annyira szegénylős, hogy ez említett nyomdafestékről mindkettőnek a neve lemaradt? Elég jellemző.

A rópirat obskurus szerzője neki megy azután a néppártnak és elég arcátlan újra lenyomatni a türelmes papírra, azt a rágalmat, hogy e párt „nem átalotta érvényesülés céljából a nemzetiségekkel paktálni.“

Ki paktált? Hadd lássuk!

rint a szalonban, a sarokban ott van a Bogorodica Twerská, egy többé-kevésbé értékes ezüst kép, mely előtt állandóan éjjel-nappal lámpa ég. A belepőnek, ha csak megütkezést kelteni nem akar, azelőtt illedelmesen meghajolnia kell. Az orosz, ha egyedül is van szobájában, abban a teremben, hol a Bogorodica képe van, soha fel nem teszi a kalapját, még egy pillanatra sem, éppugy mint a templomban nem.

Alig, hogy megmosdottam kissé, azonnal jöttek a többi családtagok. Egy szikár, alacsony asszonyka, mintegy 50 éves, Agafia Markowna, a házi asszony, Olga Iwanowna, aki mint említé a múlt évben elvégezte a gimnáziumot és a leány bátyja Dimitri Ivanowics, tisztviselő egy moszkvai bankban, ki szeretetre méltóságával sokat járult hozzá, hogy Moszkvában töltött napjaimat egyik legkedvesebb emlékeim közé fogom sorolni.

Rövid otthon-tartózkodás után felkerestük a *Manége*-t, hol az orvos-kongresszusi tagok találkozája volt. Jó félórája telt, mire oda értem. Azalatt tekintetem végig sikamlík a tágas, beláthatatlan utcákon, melyek tátongó ürességét csak egy-egy azurkék vagy füzöld kupolákkal megrakott orosz kolostor szakítja meg. A sok zárda kiváló jellemvonása Moszkvának. Kiewnek 40 tem-

A „néppárt“ vezetősége 1896. március 11-én ezt írta egyik trencsénmegyei bizalmasának: „Mindenekelőtt kijelentjük, hogy a néppárt központi végrehajtó bizottsága absolute semmi összeköttetésben nem áll a felvidéki nemzetiségekkel, paktumot nem kötött és jövőre sem akar velők kötni, mert Zichy Nándor gróf úr Ó nm. midőn őt egyszer erre fölszólították, azt felelte nekik, hogy: „Tessék ott a program, a kinek tetszik csatlakozzék hozzánk, a kinek pedig nem tetszik, Isten áldja meg! Célunk nemesak a katolikus egyházra ránehezülő liberalizmust megtörni, hanem a hazafias irányt is mindig és mindenütt szolgálni.“

Igy a néppárt. Hát Szalavszkyék? Zsolna vidékén nagy befolyása van Milec ügyvédnek: róla köztudomású, hogy nemzetiségi érzélem dolgában a tót „Matica“ programját fogadta el vezetőnek. És ime! Szalavszky Gyula kicsinalta, hogy 1896. októberben ugyanez a Milec sorra járta a zsolnai kerület községeit és dolgozott a „szabadelvű párt“ érdekeiben. Kivánnak még többet? Szolgálunk vele Csak idézni fogunk.

„A legnagyobb megbotránkozás hangján emlekezhetünk csak meg a május 16-án Trencsénben lefolyt ág. ev. egyházkerületi gyűlésről. A vad fanatizmus és vak szenvedély hangján hangzottak el a kifakadások a magyar nemzeti suprematia és az állam tekintélye ellen és ha valaki kétségben lehetett a panszlavizmus veszedelmes volta iránt, az elmúlt szerdán meggyőződést szerzhett arról, hogy a panszlavizmus oly veszélyes mérveket öltött máris, hogy eliene a legkiméletlenebb eszközökkel kell fellepni.“ Így ír vala a liberális „Vágvölgyi Lap“ 1894. évi 20-dik számában.

„Alig mulik el hét — írja a 31. számban — hogy ne kellene hírt adnunk a panszlávoknak a trencsénai evang. egyházban a magyarság elleni rugdalódzásairól.“

Mikor pedig arról volt szó, kít válasszon a trencsénai ev. hitközség lelkésznek, ugyane lap 34. száma ezeket hozta: „A trencsénai egyházra határozottan káros volna Krizsan Zsigmond megválasztása, mert multjánál fogva nem nyújthat biztosítékot arra nézve, hogy az egyházban a panszlávok túlkapásainak gátat tudna és akarna vetni“. A következő számban még határozottabb formát ölt a vád: írván emígyen: „A magyarság jelöltje Scholz Gyula püspöki titkár, míg a panszlávok részéről Bálent István beczkói lelkész és Krizsan Zsigmond kis-szتانكóci pap, ki midőn Pozsonyban a VI. gimnáziumba járt, panszláv agitációk miatt Magyarország összes középiskolái-

ploma vagyon — tartja a közmondás — Moszkvának negyvenyszer negyven.

E kolostorok jobbára beljebb kertben vannak, s a telek kerítéssel van elkülönítve az utcától. A Kreml kupolái aranyozottak, a külváros kolostorai élénk zöld, vagy kék színűek, különösen a kék színt úgy tudnám legjobban jellemezni, ha azt mondom, hogy kupola-kék, mert e színnek ezt a gyönyörű változatát még sehol sem láttam. Minden kolostoron 5—7 ilyen kupola vagyon, miáltal a kolostornak olyan a kinézése, mint egy óriási virágcserepnek, melyből megfelelő nagyságu *bimbók* kandikálnak az ég felé. Az orosz templomok kupolái semmihez sem hasonlítanak oly annyira, mint egy kinyitni készülő bimbóhoz. S ha, még színezve vannak a keleti képzelet különféle színvariációiban a hatás annál meglepőbb.

A külváros semmitmondó utcáiban e változat lépten-nyomon köti le az idegen figyelmét, s fokozza a meggyőződést, hogy itt egy egészen idegen világ, egészen idegen nemzet környezke.

Az orvosok találkozája a cári lovagló iskolában volt, mely egy óriási 160 méter hosszú és 80 méter széles földszinti terem, melyben rossz időben a moszkvai helyőrség fegyvergyakorlatait tartja. Képzeltető, hogy mekkora terület. Ha a 7—8000-re menő kongresszusi tagnak befogadá-

ból kizárattott.“ Krizsan a támadások dacára is megkapta a többséget, de hasznát nem vehette, mert választását a kerület megsemmisítette.

Igy állt az ügy egész 1896. évi októberig. Ekkor egyszerre a béke angyalát kezdték hangoztatni az emberek. Ugyan miért? Mert voksra volt szükségük, amaz 500 luteránus voksra, mely a trencsénai választó-kerületben a liberális párt részére vala biztosítandó! A „panszlavizmus“ egyszerre eltűnt a liberális látóhatárról, általános lett a „hazafiság“: és az új lelkészválasztásnál Krizsan Zsigmond lett egyhangulag a trencsénai ág. ev. hitközség lelkészévé.

E hó 3-án volt az installáció, melyet a változott helyzetnek megfelelően regisztrál a „Vágvölgyi Lap“ ilyenképen: „résztvettek nmélt. Szalavszky Gyula vbt. tanácsos főispán úrral az élükön az összes hatóságok és hivatalok főnökei s a tanintézetek igazgatói.“ Továbbá: „A főispán úr szívélyes szavakkal válaszolt a felköszöntőre, kijelentve, hogy szívesen vett részt ezen szép ünnepélyen s biztosította az egyház községet, hogy felvirágzása iránt melegen érdeklődik.“

Ki változott? A „panszlávok“-e, vagy pediglen a liberális „hazafiak“ Szalavszky Gyula vbt. tanácsos úrral az élükön? Tessék megítélni!

Krizsan Zsigmond urat „többen hivei közül“ azzal „vádolták“ a „Národnie Noviny“ idei 192. számában, hogy feladta volna elveit. Ugyan ez ellen a 195. számban tiltakozik: „poznamenavam, že som ja žiaden revers nevydal.“

Magán az installacionális ebéden több tót felköszöntő mondatott a „náš národ“ stb. erős hangsúlyozásával: Szalavszky és a hatóságok fejének jelenlétében! Az egyik protestans elkese- redve mondá katolikus szomszédjának, a ki szerencsére mit sem értett az egészből: „látod! ilyeneket kell nekünk az egyházban eltűrnünk.“

De Szalavszky Gyula főispán úr ennek dacára is „szívesen vett részt ezen szép ünnepélyen“!

Nem neveltséges dolog, a mikor ilyenek „hazafiság“-ról beszélnek? — e. —

A várnai vizsgálat.

A várnai képviselő-választás ügyében elrendelt vizsgálat befejezést nyert. Dr. Ruffy Pál, vizsgáló biztos e hó 23-án terjesztette az országgyűlés elé általa foganatosított vizsgálat iratait.

Hazai és a külföldi sajtó alig foglalkozott valaha oly kimerítően valamely választással, mint éppen a várnaival. És méltán! Ezen a választáson érte el a szabadelvű választást rendező elnöki

sára külön emelik ezt az épületet nem lehetett volna alkalmasabb ennél.

Bent nyugdős-pezgő élet folyt, mint egy méhkasban rajzás idején. A főbejáratnál torlólvá kavargva hemzsegett a sok vendég, elszéledt, befelé ömlött a nemzetközi tömeg, mintha a köpü rajt ereszt. A világ minden nyelvén hallhattál itt hangokat. Legnagyobb feltűnést keltettek természetesen az egyenruhás tagok, a katonai orvosok. Persák, törökök, egyptomiak, Indiából, China, sőt Japánból lehetett ott katoná-orvosokat látni. A japánok teljesen a porosz hadsereg uniformisát viselik, csak benyomott pisze orruk és ferdén álló szemekről lehetett leolvasni, hogy ez olajbarna alakok Yeddo és nem a Spree mellékéről kerülhetek ide. Az orosz kormány ezeket mind ingyen szállította ide hajókon, csak az élelmezést kellett megfizetni. Képzeltető, hogy sokan éltek az alkalommal. A sok egyenruha között hébe-korba jól eső nyugalommal pihent meg az ember szeme egy közös hadseregheli fiatal tisztecsken — orvoson — s összehasonlítást tettünk közte s az idegen uniformis között. A külföldi lehet szebb, káprázatosabb, de a mienkben több a jó izlés.

A lovagló terem piros vászomból készült óriási sátrakra, illetőleg rekeszre volt osztva, hol posta, távirahivatal, rendőrség, utazási iroda,

ügyesség főfokát. Fölösleges talán említeni, hogy ezen ügyesség kifejtése törvénycikkkel nem indokolható.

Az 1896. évi nov. hó 12-iki várnai választás a kormány és közegeinek erőszakoskodásait, törvénytíprását élénk világitásba helyezte s így e tekintetben ezen választás az összes szabadelvű választásoknak hű tükrö. Feltalálhatjuk e választásnál a Nyitrán, Csacán, Stomfán stb. történetek kifejeződését és kicsiszolt brutalitásait épügy, mint sok, eddig még senki által nem produkált „Klochianizmust“.

Az ország és külföld színe előtt játszódott le a várnai „comödia“, s így tehát annak minden részlete, minden phasisa köztudomásos.

Nyilvánosak lettek végre a vizsgálat iratai is, melyek míg egyrésztől betekintést engednek a vizsgálat fogantatásának menetére, addig másrésztől lehetővé teszik az összehasonlítást a tekintetben, hogy a hírlapi tudósítók által észlelték és általuk közölték, mennyiben nyertek beigazolást.

A vizsgálat fogantatása határozottan „szabadelvű“ volt, miként maga a választás.

Dr. Ruffly vizsgáló biztos legfőbb igyekezetét az képezte, hogy br Kloch-ot és holló társait fehérre mossa; kihallgatta tehát legelső sorban a „báró“ urat, oly ügyesen cirkalmazván a feltett kérdéseket, hogy a kérdezőknek csak „igen“-t, vagy „nem“-et kellett mondania! De nem is lehet azt csodálni, mert a volt „választási elnök“ úr nem beszél tökéletesen a magyar nyelvet, de azért derék elnök volt, mert nagy fáradtsággal, erős akarattal, legyőzve minden akadályt mégis kitűnően sajátította el a választási törvényeket. De ez még mind csak semmi, mit használ a theoretikus tudás, ha a gyakorlati kivétel silány, — nála azonban — s ezt elismeri ország világ — a törvény helyes alkalmazása döntötte el a harcot.

Valóban nagyszerű taktikai fogás kellett ahhoz, hogy egy aránylag igen csekély erővel 269 harcossal, egy kitaró, fegyelmezett 1200 főből álló hadsereget legyőzzön. És ő megtevé!

Feltűnt ez magának a vizsgáló biztosnak is, mit következő kérdése igazol:

„Minek tulajdonítja „báró“ úr, hogy a néppárt részéről oly kevesen szavaztak le“?

„Biztosan nem tudom, de azt hiszem a kelemetlen, hideg időjárás volt az oka“.

A vizsgálati jegyzőkönyvek azonban, dacára a szabadelvűek minden takargatásának, egészen mást bizonyítanak, hangosan kiáltják, hogy minden baj, minden törvénytelenység az igazolványokkal való manipulációra vezethető vissza.

Kloch báró, választási elnök ugyanis minden választónak egy zöldszínű, nyomtatott igazolványt szánt. Ezen igazolványokat azután elküldötték az egyes körjegyzőségeknek szétosztás végett. Ámde a körjegyzők az igazolványoknak csakis egyrészt osztották szét. Egyes jegyzők pedig azzal iparkodtak érdemeket szerezni, hogy a néppárt választóinak a többitől teljesen elütő fehér igazolványokkal kedveskedtek, a melyek a *község pecsétjével* ellátva, a tulajdonost, mint szavazati joggal bíró választópolgárt igazolták.

Ezen a körjegyzők által igazolt polgárokat körülbelül 800-at természetesen egyszerűen elűtötték a választói jog gyakorlásától. Sőt ezek legnagyobb része a polgári és katonai kordonokon keresztül — miután a választói jogosultság már itt ellenőriztetett — át sem hatolhatott.

Ámde a zöldszínű — Kloch-féle — igazolvány sem volt feltétlenül biztos, mert számtalan esetben megtörtént, hogy a választótól, a ki ezt az igazolványt minden kordonnál előmutatni kénytelen volt, az egyik vagy másik kordonnál egyszerűen elkapta és összetépte egy rendezőnek csüfölt zsidósiheder Grün Armin.

Ha ezen törvénytelen eljárás ellen a szavazó polgár tiltakozni merészelt, a *szemfüles* csendőrség rögtön lefogta és becsukta.

Igaz ugyan, hogy Kloch választási elnök a záróra kitűzése előtt 4 órakor délután elrendelte, hogy most már azok is jöhetnek szavazni, a kik igazolvánnyal nem bírnak, ámde ezen szóbeli rendelkezésnek, melyet Zahoranszky szolgabíró közvetített, — a rendezők nem engedelmeskedtek s így telt el a legkritikusabb időben ismét egy hosszú szünet, míg az elnöknek írásbelileg rendelkeznie méltóztatott.

Miután azonban ekkor még a néppártiak igen nagy része le nem szavazott volt — számszerint vagy 1000-en — Rada Ignác szolgabíró saját, vizsgálati jegyzőkönyvbe vett kijelentése szerint a *csend és nyugalom* érdekében addig sorakoztatta a választókat községeinkint, míg a záróra ki nem tüzetett.

Eltekintve attól, hogy a záróra kitűzése előtt a sorrendben visszamaradt községek szavazhatóságáról mi intézkedés sem történt, maga a záróra is csak arra való volt, hogy újabb zavarok forrása legyen, s okul szolgáljon a néppárt újabb tömeges visszavetésére.

A második szavazatszedő küldöttségnek a szavazás már 3 órakor d. u. befejezést nyert, tehát oly időben, mielőtt intézkedés történt volna az iránt, hogy a választók igazolvány nélkül is szavazhatnak s így történt, hogy az ezen küldöttség-

hez beosztott községek java része nem szavazhatott, lévén itt is igen nagy számmal a fehérszínű igazolványok.

Midőn tehát az I-ső szavazatszedő küldöttségnek a záróra d. u. 4 órakor kitűzetett, esellel éltek a rendezők s e küldöttséghez *legelső sorban azon községeket bocsátották, a melyek a II-ik küldöttségnek le nem szavaztattak.* Hogy pedig ezek szavazatai az I-ső küldöttségnek el nem fogadtattak, az világos és így bővebb magyarázatra nem szorul. Így érhető csak meg, hogy miért szavazhatott az I-ső szavazatszedő küldöttségnek a záróra alatt oly elenyészőleg csekély számú polgár.

De mindez még nem volt elegendő! Azon boldog néppárti halandó, ki nagynehezen, ezer akadály legyőzése után a négyszeres kordonon keresztül az urnához került, a választási liberális fogások Scylla és Chalybdisának volt kitéve. Ha valaki — Czvincsek vallomása — a választási lajstromban irt nevét, korát, foglalkozását, a jelölt nevét helyesen mondta s így a visszavetésre ok nem lehetett, azt az azonosító körjegyző oly csüfnévvel előnek állította, mely név csakis a körjegyző agyában s csakis a választás napján fogamzott meg, — s ez okul szolgál a visszautasításra.

Az azonosító körjegyzőknek gondjuk volt arra, hogy saját községbeli választóikat sem ismerjék a választás napján, természetesen ha a választó a néppárt híve volt.

„Jól van — mondták a választók — de akkor ne is ismerjen az adóbehajtáskor“.

És ebben az egyszerű mondásban nagy igazság rejlik, mert az állam lét is a „do ut des, facio ut facias“ elvén alapul; azon állam, mely állampolgárainak törvényadta jogait konfiskálja, nem számíthat arra, hogy polgárai azon törvényeket tiszteljék, melyek az állam anyagi érdekeit szolgálják.

Igen sokat lehetne még felhozni, arról, hogy az elnök által kiadott igazolványokkal miként éltek vissza a néppárt kárára, a hatalom kezelői, de azt hisszük, hogy elég abból ennyi is.

A mi a rendezők visszaéléseit illeti, úgy erre nézve is felvilágosításul szolgál a számszavú vizsgálati jegyzőkönyv, mely épügy, mint a nagy „Homeros“ néha szunyókál s így álmában valót is mond; holott iránya olyan, hogy szembeszökölleg kiélesíti és kiszinezi azt, mi a néppártra kedvezőtlen, míg takargatja, leplezgeti a kormánypárti „liberális“ machinációkat.

A rendezők a választás kora reggelén a kormánypárt részére kijelölt „Kamenica“ kocsmában vig pohárcsengés mellett kapták az utasításokat a generális urtól: Kloch bárótól!

informáló helyiség volt felállítva, azonkívül minden külön képviselt nemzetnek külön irodája volt egy sátor alatt.

Legszélső volt a Németbirodalomé, mellette mindjárt Ausztria-Magyarország osztrák és veres-fehér-zöld lobogókkal diadémá-szerűen díszítve. De a szomszéd pavillon felirata „Česky Comitet“ hirdette, hogy kiváltak, ugyszintén a lengyelek, kik mind a három császárságból országuknak 100 évi szétdarabolása után most az egyszer egyesülhettek egy veres vászonnál összetakolt pavillonban. Mi több még a horvátok is demonstráltak ellenünk, mert Franciaország és Anglia között harmadik „nagy hatalomnak“ *Croatia* szerepelt, pedig talán annyian sem voltak, mint a hány betűből állott a feliratuk.

A Manège-ben volt egyuttal a — ménage, a kongresszusi tagok élelmészére szintén veres vászonnal elkerített helyiség. Itt naponkint délben ingyen villásreggeli volt, mely sonkából, hideg borjupecsenyéből, aprított hussal telített orosz-kalácsokból, sör, thea és fekete kávéból állott. Ez napról napra így ment egy álló hétig, s mint-hogy ingyen ment, természetes, hogy jóval több látogatója volt, mint bármily tudományos orvosi diskusszióknak. Magában a lovagló teremben óriási üstök voltak felállítva, melyekbe vékaszámra szór-

ták az őrlött fekete kávé. Legnagyobb keletje azonban mégis a theának volt, mely dacára, hogy akószámra mérték, igazi illatos orosz thea volt, minő nálunk csak ritkán található. A felszolgálásról természetesen szó sem volt, egyformán tolongott a tudós egyetemi tanár a falusi gyakorlóval, s a tolongás közben a világhírű orvosi tekintélyeket éppügy leöntötték, mint a zürichi egyetem kunkorodó fru-fru-val felcícomázott szoknyás hallgatóit.

A „Manège“-nak nevezett lovagló-terem igazi menázs-terem volt az orvosokra, melyet sokkal szorgalmasabban látogattak, mint a nagy színházat, hol a kongresszus tartatott; voltak olyanok, kik a kongresszus színhelyét nem is látták. De mentségükre legyen mondva, hogy el sem fértek volna ott valamennyien.

Hogy mennyibe került mindez, arról fogalmam sincsen. Annyi bizonyos, hogy az orosz kormány két marékkal szórta a pénzt, hogy az ingyenjegyekkel amügy is nagyszámban idecsődült művelt külföld a lehető legjobb benyomással távozzék hazájába. Utazhattak a kongresszusi tagok ingyen még Pétervárra, sőt a Fekete Tengerhez Odesszába, akár vitte arra az utjuk hazafelé, akár nem. Könyveket, nyomtatványokat, szabad fürdő-

jegyeket a legelőkelőbb orosz gőzfürdőbe thea-csomagokat kaptak ajándékba.

Fényes estélyeket rendeztek az orvosok tiszteletére, melyeken csak úgy folyt az édes — rusztira emlékeztető — krimi és kaukázusi bor. És ezt mind a moszkvai nagy harang fízette meg. Ha az ember csak ezek után itélne, azt hinné, hogy Oroszország a világ leggazdagabb nemzete, mely egy hétig lakomázta meg 7—8000 embert. S mikor aztán hazajöttem, ugyancsak egy álló hétig a lapokban ilyen feliratu cikkek jelentek meg következetes egymásutánban: *Éhínség Oroszországban.*

Eleinte nagy lelkiismeret furdalást éreztem e közös traktánál, s az osztrák-magyar sátorban kifejezést is adtam vonakodásomnak egy orosz katonaoorvos előtt, mondván, hogy én nem vagyok orvos. — Hát micsoda? — kérde kíváncsian. — Én mint lapszerkesztő jöttem ide, választam felvilágosításul. — Annál jobb, — mondá a muszka, mialatt erősen végig nézett, — azokra nekünk még nagyobb szükségünk van, mint az orvosokra. Azok csinálják, azok befolyásolják a közvéleményt. — S erőszakkal odacipelt a kaviár-asztalhoz, de hogy egyem is a fekete — lekvárból, arra már nem volt képes rávenni.

(Folyt. köv.)

Es ezen utasításnak derekasan meg is felelték, mert tény az, hogy míg egyes tagjai az igazoló jegyek tépeében tündökölték, addig a legtöbbjének fő igyekezetét az képezte, hogy néppárti választókat huza-vona alkalmazása mellett késleltesse s így a szavazástól távol tartsa, a mi tekintve, hogy a néppárt a választási helyiségtől körülbelül ¼ órányi távolságra volt elhelyezve s hogy a pártot négyszeres kordon vette körül, — a legtöbb esetben sikerült is.

Szót emelni e késleltetések ellen nem lehetett, vagy a ki oly merész volt, hogy ezt mégis megtevé: szabadságvesztéssel bünhődött.

A Tyerchova felé vezető út melletti szántókon állott a néppárt 1200 szavazója étlen, szomjan, hidegben, hóban és esőben!

Kriminális egy idő volt azon év november hó 12-ike, úgy látszott, hogy az elemek is összekapáltak a néppárt vesztére. — „Inkább meghaltam volna, de pártomat el nem hagyom” ez volt a jelszava a néppárti választóknak, s ennek kifejezést adtak a vizsgálat során is, tanuskodik erről a vizsgálatról felvett jegyzőkönyv.

Kloch báró úr hiába állította a vizsgálat során, hogy a néppárt részére a Brüll-féle kocsmahelyiséget rendelte, mert a kihallgatott tanuk, sőt Csáthó akkor esendőrfőhadnagy, most százados, mást igazolnak.

Igen kézzelfoghatólag, világosan áll előttünk azon tény, hogy ezen kocsmahelyiség felett kordont vont a csendőrség s így elvágta e helyiségbe a néppártiak szabad közlekedését. A kihallgatott esendőrfőhadnagy azt vallja, hogy habár igaz, miszerint e kordon vonása által az elnöki rendelkezés ellenére cselekedett, de ténykedése a szükség által indokolható.

S mi is értjük ezen szükségét; történt ez azért, hogy a néppártot kiehéztessék s így távozásra kényszerítsék; s e célból tetézték brutális eljárásukat még azzal is, hogy a néppártiaknak meg nem engedték még azt sem, hogy a Tyerchova felé vezető úttal párhuzamosan folyó Varinka patak vizéből szomjukat olthassák.

De ez mind csak semmi, egy cseppje csak azon visszaéléseknek, melyek míg egyrészt suba alatt történtek s így fel nem fedezhetők, másrészt azokhoz képest, melyek ugyan megállapíthatók lettek volna, ha a kirendelt vizsgáló biztos a néppárt 219 tanuját kihallgatja!

A kormánypárt apraja-nagyja ki lett hallgatva a peticionálók pénzén, — de az ezek által hivatkozott 219 tanu kihallgatását mellőzte a vizsgáló biztos, — mert — úgy mond — „*callomások zavarólag hatna a vizsgálat menetére.*”

Es ebben igaza lehet, de mi azt is hisszük, hogy a tényleg kihallgatottak is *zavarják* a liberális cirkulusokat. —ly.

Városi közgyűlés.

Csütörtökön, október hó 21-én tartotta a városi képviselő-testület rendkívüli közgyűlését, melynek egyetlen tárgya, a városi költségvetés volt.

Horváth József előterjeszti, hogy a kültelekekre, nevezetesen a zabori birtokosokra ne azon arányban vettessék ki a községi pótlék, mint a városi adózó polgárokra, mert ezek nem részesülnek azon előnyökben mint például világítás, kövezés, utcatisztítás stb., s mert azok külön hegyközséget képeznek és az azzal járó terheket maguk külön viselik és kéri, hogy 30%-nál nagyobb községi adóval meg ne rovassanak, mert a községi adó a jelen kivétel szerint reájuk nézve 100% többlet tenne ki. Palásthy Vilmos hivatkozik a törvényre, mely szerint a hegyközség birtokosai a község terheihöz csak feleben járulnak. Erre határozatba ment, hogy ez évben csak 30% fog a zabori hegytulajdonosokra kivettetni, a jövőben már csak a fele.

A polgármester Palásthy azon kérdésére, hogy miért nincs a pártutcai homokszedési bérösszeg a költségvetésbe felvéve, előadja, hogy a pártutcai homok bérlet az ottani közbirtokosságot mint parttulajdonost illeti, a temetőre szánt földre nevezve pedig Ocskay városi számvévé jelenti, hogy

az csak 10 frtot jövedelmez és ezen csekélység miatt nem érdemes egy külön rovatot nyitni, a vegyes bevételekben befoglalatik. Palásthy Vilmos nem veszi tudomásul Ocskay választát és követeli, hogy ezen összeg mint külön álló tétel a költségvetésbe felvétsessék.

Horváth József kérdést intéz a városi fiskola ügyében, mert ez nem jövedelmez semmit, holott a kiadások közt figurál.

Mire a polgármester felvilágosításul előadja, hogy a fiskolának nagyrészt a magyar államvasutak igazgatósága, a helybeli pályaudvar kibővítésére elfoglalta, a másik része pedig valószínűleg szintén fel fog használtatni, a miért is nem történek ezzel a területtel semmi, sőt a meglévő 800 drb csemetét is ki kellett dobni. Horváth javasolja, hogy a városi tanács egy új telekről gondoskodjék.

Palásthy Vilmos kérdi, hogy a marhavásártéri igazolványokat és mértékhitelítő bécákat ki kezeli? és a pártutcai halászlé jog bérbeadása miképen áll? A polgármester ez utóbbira azt válaszolja, hogy az per alatt van. Ocskay pedig felvilágosítja, hogy a marhaigazolványok u. i. marhalevelek utáni bevételeket és a mértékhitelítő bécákat ő maga évnegyedenként elszámolja a pénztárba. Palásthy csodálkozását fejezi ki a fölött, hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak a város területén belül hivatalos funkciójuk után napidíjat kapnak.

Rédeky rendőrkapitány előadja, hogy az illető közegek marhavásár napokon már néha reggeli 4 órakor kint vannak a vásártéren és ott vannak a vásár befejeztéig délutáni 4 óráig, tehát megérdemlik a napidíjt annyival is inkább, mert ebédre sem mehetnek haza! A marhaleveleket pedig a rendőr-biztos sajátjából előlegezi és beszerzi a szükség szerint a megye pénztárából és csak azután számol el a bevételekkel.

Ocskay ez utóbbi állítást dezavualja és mondja, hogy a marhalevelek a bevételekből fedeztetnek. A polgármester kimondja erre a határozatot, hogy a marhaleveleket, a vásártéri igazolványokat és a mértékhitelítő bécákat ezentúl a pénztárnok kezelje, a napidíjakra vonatkozólag tegyen a tanács javaslatot.

Vieszt pénztárnok jelenti, hogy nincsen tudomása arról, hogy a város mennyit fizet a mértékhitelítő hivatal után Ocskaynak házbért, kinek egyik házában ezen hivatal van, a bér szerződést sem látta.

Ocskay erre hevesen felpattan és tiltakozik Vieszt által használt éles hang ellen és elvárta volna, hogy „az Isten kegyelméből ez előtt másfél esztendővel lett pénztárnok”, (Egy hang: a polgárság bizalmából!) ez ügyet vele más uton is megbeszélhetné volna. O csupán a város iránti tekintetéből 150 frtert kiadta a lakást, melyért különben 450 frtot is kapna. (Derűtség.) A A mértékhitelítő oly viszonyban áll a várossal, hogy a tiszta haszonban osztozkodnak, mi a városra nézve igen előnyös.

Palásthy rosálja, hogy Ocskay mint a város tisztviselője a várossal szerződéses viszonyban áll. Boxhorn kevesli a jövedelmet, mert 380 frtert mint az a költségvetésben kimutatva van egy éven át senki sem fog naponta órákon át felekre lesni és kívánja, hogy a hitelítő bécák szintén a pénztárban kezelendők legyenek.

Rédeky városkapitány jelenti, hogy a mértékhitelítő és a város közti viszony még rendezetlen, mert annak a törvény szerint megválasztva kellene lennie, de még esküt sem tett.

Ezután Palásthy kéri a rendőrkapitányt, hogy a prostituáltak részére más utcákat jelöljön ki, mert ezek a legelkenbb utcákban tisztességes járókelőket, különösen hölgyeket trivialis megjegyzésekkel kísérnek. Rédeky készségesen ígér intézkedést.

A kiadások rovatánál dr. Pereszlényi Henrik felszólal a városházi 45000 frtos kölcsön ügyben. Ugylátszik, a város még mindig akar évenként 700 frtot az osztrák magyar banknak ajándékba adni. Ezen bankban csodálkozva megemlítették előtte, hogy Nyitravárosa az egyedüli város az országban, mely adóságait nem konvertálta.

Dr. Kürth Dávid, mint a pénzügyi szakosztály egyik tagja jelenti, hogy nem hajlandó az alkuba beocsátkozni, mert a bank azt kívánja, hogy a még hátralevő 32000 frtot új adóságot 50 évre újból meg kellene kötni, ilyképen nem nyer a város semmit.

A polgármester szintén előterjeszti, hogy ez ügyben megkérdezte a városi közbirtokosságot, kiknek érdekere az adóság telekkönyvileg terhükre bekebelezve van, mitsem akarnak tudni ez ügy még 50 évre való elodázásáról, jelenti továbbá, hogy a város telekkönyve még rendezve nincsen,

s így a banknak a város ingatlanairól pontos képet sem tudott nyújtani.

Horváth és Kubinyi előterjesztésére Vieszt Gyula és Szabó Vince ellenőr részére, kik a vámjövdelem növekvése körül rendkívüli buzgalmat fejtettek ki, 200 illetve 100 frt jutalomdíj megszavaztatik a vámjövdelem terhére, ugyancsak Juhász Sándor külön javaslata folytán Ocskay László számvévének hasonlóképen 100 frt lett megszavazva, továbbá Massányi József I. oszt. adótiszt, Claudy Nándor és Baas Ferenc végrehajtóknak és Mihályffy Gyula díjnok részére 50—50 frt segély, végül a rendőri közegek és szolgazemélyzetnek drágasági pótlék címén összesen 200 frt megszavaztatik.

Borcsányi városi mérnök kéri a városi mérnök fizetésének felemelését.

Palásthy ennek ellenében indítványozza, tekintettel arra, hogy az államépítészeti hivatal helyben van és egy miniszteri rendelet szerint a város igénybe veheti munkaságát, a városi mérnöki állás mint felesleges, beszüntetendő.

Juhász Sándor az utcaseprés bérbe adását panaszolja, mert szerinte a város évenként 3800 frtot megtakaríthat. A tanács concret javaslatát telre utasítottatott.

Végül Szmida Kálmán javasolja, hogy halasztassék el a tárgyalás más napra, minek folytán péntek délutáni 3 órára halasztották el a tárgyalást. (Vége köv.)

Levelezés.

Lopassó, 1897. október 20.

Egy vizsgálat, mely röviden már említve volt, nagyon felzavarta csendes falunk nyugalmát. A „Szemle” csak a minap foglalkozott azon botrányos állapotokkal, melyek a lopassói községi számadások körül szerepelnek s még az előbbeni jegyző Mateoviestól származnak. Ugylátszik e kis cikk nagyban hozzájárult, hogy a postyáni szolgabíró Rákóczy, a megyei számvévé: Simonovászky, megjelentek körjegyzőségi irodánkban, s szigorral rovincsolván a pénzbeszedési lejstromokat, átvizsgálván a községi kiadásokat, melyekről napló nem is vezetett, konstátálták, hogy a számadások még 1896-ról, dacára a sok hivatalos sürgetésnek a 4 községnél mai napig sincsenek meg, minek következménye a jegyző elmozdítása volt.

A lopassói „rendezés” előtt e hét elején Postyénben végzett ugyancsak a fentemlített tisztviselő kemény, két napig tartó pénztárvizsgálatot, melynek eredménye: a pénztárnok elmozdittatása.

Csak hálával veszi a közönség, hogy az alispán oly szigorral látott hozzá az Augiasz-istálló tisztításához, e napokban a pénzügyigazgatósági titkár, a megyei számvévének adja át a kilíneset, s oly szelidek az egyes jegyző urak, hogy egeret is lehetne fogatni velök, azok bizonyára felsőhajthatnak: „választások kortes-ideje jöjjön el a te országod”, mert hisz ilyenkor náluknál hatalmasabb úr nem létezik a világon! Hogy az alispán úr ezen intézkedéseit nem igen helyesli az alantasabb hivatalnoki kar, azon megjegyzésből merem következtetni, amit a minap szintén egy ludas úrtól hallottam: „ha így folytatja, akkor lássa az alispán, ha csak maga marad!”

No ennyire nem féltjük a közigazgatást, hanem igenis szükségesnek tartjuk a szigorúbb ellenőrzést, mely eddig hiányzott, és a felelőzések figyelembe vételét.

Winklert, lopassói jegyzőt, nagy rendetlenségei miatt mozdították el a helyszínen, már most előtérbe tolul ez a kérdés: ha Winklernél sikasztást, vagy elkezelést nem konstátálhattak, s mégis rögtön menesztették, miért nem veszik figyelembe elődjének viselt dolgait, *kivel szemben 1000 frt visszatérítési kötelezettséget hangoztatnak a szomszéd községbeliek, szóbeli, írásbeli feljelentéseik, hírlapi nyílt leveleikben?*

Mikép lehetséges az, hogy a nisznai bíró fegyelmi ügyében fel lett mentve két egybehangzó ítélettel, s a visszatérítésre nem lett kötelezve, holott a pénzügyigazgatósági titkár konstátálta, hogy ugy egyesek, mint a kincstár károsodott adóbehajtási módszere mellett (borura-derüre ki-

igazította ő maga az adókönyvecskéket s nagyobb összegeket szedett be).

Egyébként e két utóbbi eset, mivel igen tanulságos, egy képviselőházi interpelláció tárgyát fogja képezni.

Hogy is szól német sógorunknak közmondása: „Die kleinen Diebe hängt man auf, die Groszen lässt man laufen“.

En inkább avval vigasztalom magam, hogy a mi halad, el nem marad. Mindenre rákerül a sor előbb utóbb!
Sándorfi Nándor.

Rudnóvölgye, 1897. okt. 21.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A ny.-rudnói jegyzőválasztás kicsiben felért egy képviselőválasztással. Lázás tevékenységgel készült hozzá napok óta két fel, hogy e hó 14-én eldőljön: győzött-e a kereszténység, vagy pedig a zsidóság? És ez esetben örömmel jelezhetjük, hogy a legnehezebb viszonyok között kereszténység lett a pálmá. Három voltak a jelöltek, de csak kettő között a küzdelem. Az egyik jelölt volt Ordódy József csausai jegyző és krstyanfalvai birtokos, a másik Szélessy János, három éven keresztül Ny.-Rudnón h. jegyző. Az első mellé vezéreként csoportosultak a plebánosok, másodikként főtámasza Sporzon Ernő, volt országgyűlési képviselő. Garnirungja ez utóbbiaknak a nagyon elszaporodott zsidóság teljes számban, és a földesurak közül: Rudnay István, Rudnay Jusztin és Bossányi Lajos utmester. Igérték ezek uradalmi erődiket, legelőket és az utolsó két napon szórták a pénzt. Megjegyzendő még, hogy az itatást már négy nappal a választás előtt megkezdették és a részeg tömegnek Rudnóra szállításához már két nappal a választás előtt hozzáfogtak. Ezeket azután az uradalmi kastélyba zárták, melynek Sporzon Ernő mindenható ura. Mi el lettünk nevezve pápi pártnak, pánszlávnak, néppártnak, antiszemitaoknak, bolondnak és tudja a jószágos ég, minek.

Legsajnálatosabb azonban a dologban, hogy Szélessy László divéki plebanos, az egyik jelölt bátyja, noha a körbe nem is tartozik, két éjszaka át kerteskedett és a kosztolnalfalvi plebanosárságtól hívei előtt a legnemtelenebb módon ócsárolta és becületét ezek előtt pelengérré állítani nem átalotta.

A két óráig tartó szavazásnak eredménye ez: Ordódyra esett 61 szavazat, Szélessyre 54. Sporzon úr, ny.-rudnói bíró, haragjában a bíróságról rögtön lemondott, mit is a főszolgabíró tudomásul vett.

E választással reméljük elkezdődik Ny.-Rudnón és a körjegyzőségben a purgatio. Szemből nagyon is sok összegyűlt éveken keresztül ott mely munka nagy erélyt és kitartást feltételez. Ha a nép igazi javát fogja szolgálni az ujjonnan megválasztott jegyző, a mi támogatásunkra is számíthat.
Rudnóvölgyi.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Dr. Ehrenfeld Gyula új kir. tvszéki bíró e héten letette az esküt, s jövő héten foglalja el új hivatalát a nyitrai törvényszéknél. — Vavrovics Andor lopassói jegyzőnek helyettesített. — A dr. Weisz Jakab nyitrai körorvos elhalálása folytán megüresedett állásra dr. Vajda Emil lett helyettesítve. — A megüresedett csausai körjegyzőségre Gregor Imre privigyei jegyző helyettesített. — A privigyei jegyzőségre Szélessy János volt rudnói helyettes jegyző lett kirendelve. — Vályi Márton nyitrai r. kath. elemi tanító 40 évet meghaladó tanítói szolgálat után 650 frt nyugdíj folyosítását a miniszterium elrendelte. — Pattai körjegyzővé Markovich József választott. — Pruszkay Alfréd tanító Péterfalvára, Jedlicska Irma tanítónő pedig Egbellre neveztetett ki az ottani iskolához. — Pattai kerületbe anyakönyvvezetővé Markovics József, a podolaiba anyakönyvvezető-helyettesé

Herbszt Jenő, a nyitra-rudnóiba anyakönyvvezető helyettesé pedig Kubinyi Gusztáv lett kinevezve.

Orvosi tisztviszga. Dr. Chrenóczy Nagy Béla a tisztviszga országos bizottsága előtt a tisztviszga vizsgát kitüntetéssel tette le e hó 20-án Budapesten.

Megyei hírek. Szabó Kálmán vágóhelyi járásba szolgabíróvá, Langhammer Vince I-ső aljegyzővé, Dopcsányi István pedig II-od aljegyzővé helyettesítették; továbbá Schleitz László I-ső osztályú, Tomcsányi Kálmán II-od oszt. irnokká és Balazsovics János II-od oszt. díjnokká nevezettek ki.

Kereskedelmi ülnökök. A nyitrai kir. törvényszéknél eddig Huszár István, Freiszberger Viktor és Braunsteiner Mihály voltak a kereskedelmi ülnökök. Most a kir. törvényszék még a következő kereskedőket választotta meg: Boxhorn Vilmost, Csernák Istvánt, Felsner Jónást, Pécs Ferencet és Prohászka Gusztávot, kik a hivatali esküt f. hó 21-én tették le. — A kereskedelmi ülnökök részt vesznek mint szavazók a kir. törvényszék azon tanácsulésében, melyekben a kereskedelmi és váltóügyek elintéztetnek.

Esküvő. Lövenstein Antal, valaszka-bellai körjegyző, nov. hó 14-én oltárhoz vezeti Fritsch Gyula, zlicchoi üvegyáros leányát, Vilmát.

Halálozás. Dr. Weisz Jakab nyitrai kör- és pályorvos, rövid szenvedés után folyó hó 19-én, életének 52-ik évében elhunyt. — Az elhunyt orvos Nyitra nagy népszerűségnek örvendett, különösen a szegényebb sorsúak közt, kiknek valódi jótévedője volt. Az alsóbbrendű tisztviselő vagy akár a szegény napszámos is, ha akár ő maga, akár családja, bizalommal fordultak hozzá, mert ő éjjel s nappal azonnal állott rendelkezésére bárkinek, nem tekintve kap-e díjazást vagy sem. A szegényeknek sokszor maga is adott ingyen gyógyszert, s ha súlyosabb volt a baj, kétszer-háromszor is meglátogatta a beteget, kitől díjazást szegényesége miatt nem is várhatott. Megtörtént, hogy gyűrűjét, vagy egyéb értéktárgyat adott a beteg családjának, hogy annak zálogul adása mellett a drágább gyógyszert addig is megszerezhessek, míg a várostól arra utalványt kieszközölnek. S nem egy könnyű gördült a szegények szemébe, midőn az életerős férfi halálának híret vették. Temetésére nagy sokaság jelent meg, nem csak hitsorsosai, hanem nagyon sok keresztény is, tanúságot tevé arról, hogy valódi emberbarát volt, s nemesen teljesítette hivatását. Áldás emlékére! — Flügler János bankeszi-plebános f. hó 22-én életének 38-ik évében meghalt. Előbb n.-szombati főgim. tanár volt, de reumatikus bántalmi miatt, melyek már növendékpap korában is bántották, plebániára ment, hogy a falusi élet könnyebb mozgása mellett erőre kapjon. Hasztalan volt minden. Simor primás igen kedvelte s mindjárt mint új misést fürdőbe is küldte, de folyton küzdött bajával, mely később szivbajjal növekedett. Jó lelkű, becsületes ember volt, pap a javából, valóságos áldás az elhanyagolt bankeszi-plebániára és híveire. Szerette is mindenki, magunk is egykori iskolatársunkat fáljaljuk benne. Adjon Isten neki örök nyugodalmat!

Bizottsági ülések. A vármegyei tisztviszga, segéd-, kezei- és szolgazemélyzet nyugdíj választmánya f. hó 25-én ülést tart — A vasuti bizottság szintén f. hó 25-én ülésez. — Nyitra vármegyei közegészségügyi bizottsága pedig f. é. október hó 23-án tartja ülését.

A nyitrai szepítő-egyesület alapszabályai jóváhagyatván, e hó 24-én d. e. 10^{1/2} órakor tartja az alakuló közgyűlést a városháza nagytermében.

Asszonyi egygyűség. A felvidéki nép műveltségi fokára jellemző eset történt f. hó 20-án a nyitrai kir. törvényszék egyik tanácsa előtt. — A zsidó felperes két temesi, (privigyei járásbeli) asszonyt kért tanuképpen kihallgatni, pontosan jelentvén be azok neveit. A kir. törvényszék el is rendelte a kihallgatást. Első sorban az öregebbiket kezdte az elnök kihallgatni. Hogy hívják, kérdé. Dolnik Anna, — feleli a tanu. Mi a leánykori neve, folytatja az elnök. A tanu nem felel, azért másképen teszi fel a kérdést: Hogy hívták apját? „Biz én nem tudom, válaszolja a tanu, mert én — Csavojojról való vagyok“. A jámbor t. i. Csavojojn született, s vagy husz év előtt Temes községbe ment férjhez, s azóta nem érintkezvén szülő falujával, még az apja vezetéknevét is elfelejtette. — Következett a második tanu. Hogy hívják? Lukan Éva, feleli a tanu. Most már férjvel van, mondja meg, hogy

hívják férjét, kérdi az elnök. Micsó, mondja a tanu. Az keresztneve, de mi a vezetékneve? „Azt én nem tudom, válaszolja ez, mert én még csak — egy éve vagyok férjnél“.

A nyitra-galgóci vasut megnyitása, mint értesülünk f. év december 6-ára van tervezve. A munkálatok oly serényen folynak, hogy a vonatközlekedés a szükséges anyagszállítással már egész Galgócig meg van nyitva. Legnagyobb akadályul a Vág-vize szolgál, melyen a szükséges vashíd csak a jövő év május havában lesz kész. Mindazáltal december elején a személy és teher közlekedés megnyílik s az utasok átszállással mehetnek át Galgócra a vágvölgyi vasut állomására.

Nyilvános köszönet. Kis-Lehota nyitrai körjegyző hívei ez uton is leghálásabb köszönetüket tolmácsolják méltóságos Bende Imre nyitrai megyés püspök úrnak azon kegyes 50 forint adományáért, melylyel Kis-Lehota község szegény kápolnája megrongált tetőzetének kijavításához járulni kegyeskedett.

Vasuti szerencsétlenség. Az új vasut építésénél legujabban szerencsétlenség történt, Galgóc mellett a mozdony egyik munkásnak mind a két lábát elvágta.

Hitélet Szakolcán. Mult vasárnap, azaz okt. 17-én volt Szakolcán a megnagyobbított temető és a temetői kápolna megáldása. Reggeli 9 órakor elindult a körmenet a városi főtemplomból Mezei Ferenc prépost vezetésével, fényes segédlettel a temetőbe. Elérkezve a városi kőfalhoz, — a mely most már csak a mult vizsontagságok néma tanúja, — mintegy átszellemültünk a csinos kápolna látásán, — írja tudósítónk, — s örömtől sugárzó arccal ballagtunk fel a dombra, a melyen fekszik a halottak hazája (mely szintén vaskaput nyert) az ujjonnan épült kápolnával és a kies fekvésű kálvária, melyet szintén renoválnak, de eddig még el nem készült. A temetőben a prépost úr először a temetőt, majd a kápolnát áldotta meg, melynek oltára egy tiroli cégnél készült. A megáldás után az egybegyűltekhöz fordulva szép beszédben esetezte a kápolna célját és a minden rangú emberek halálát. Beszéde végével egy kérest intézett híveikhez e szavakkal: Mindazon áldozatokért, melyeket a szent célokra fordítottam, nem kívánom azt, hogy midőn a lélek testem hüvelyéből kiszáll, dicsőítsék nevemet, csak egyedül, hogy ha egyik-másik meglátogatta e szent helyet, édesen gondoljon vissza reám és emlékezzék meg rólam. Ugyan e napon, e szent helyen mutatott be Horák Ede, volt pázmáneumi np. első szent mise áldozatot az Úrnak. A mise befejezésével visszament a körmenet a plebánia templomba, hol szentség megáldással véget ért az ünnepély.

Helyreigazítás. Felkerettünk annak kijelentésére, hogy lapunk előbbi számában „Meggzőközt jegyző“ cím alatt említtett Boróczy, nem Boróczy Peter unokája.

Szüret Galgócra. A galgóciak leszüretelték, a termés középszerű, a must edesebb az előbbi évekhez képest: a ki permetezte szőlőjét, annak volt termése: sokan most már megfogadták, hogy jövőre általánosán fognak permetezni. A mi népünk csak saját kárára tud tanulni. A must ára akonkint 7 frt, — 7 frt 50.

Lelkészek községi pótadója. A lelkeszek adójára vonatkozólag a közigazgatási bíróság f. évi 83. sz. alatt következő elvi jelentőségű határozatot hozta. Lelkés azon javadalmától, melyet kizárólag az illető egyházközségben viselt lelkeszi hivatala után élvez, akkor sem fizet községi pótadót, ha az említett javadalom nem a plebánia, hanem valamely alap tulajdonát képező földterület jövedelmét képezi.

Tüzek. Folyó hó 19-én este Galgócra a Német-utcában tűz ütött ki gondatlanúság folytán s 3 ház leégett. — Rajecen (Trencsénm.) okt. hó szintén tűz pusztított s egy egész utcator égett le. A kár 20 ezerre tétetik, minthogy a gazdak egész termése is porrá égett. Szerencse, hogy szélsőend volt s kissé permetezett az eső, mert különben a közel eső utcatorok is tüzet fogtak volna. — Szakolcán f. hó 19-én este a felső ma-

Horokon tűz ütött ki. Hála az isteni gondviselésnek, a szélsőségekben csak egy csőr égett le. Ha egy nappal előbb következne be a szerencsétlenség, az akkor uralkodott nagy vihar az egész várost veszélyeztetné.

Irodalom.

A Kath. Pedagogia legújabb füzeté következő tartalommal jelent meg: „A kegyestanítórend jubileuma”. (1597—1897.) Irta: Gyürky Ödön. „A nemzeti eszme fontossága és helye a nevelés-oktatásban”. Acsay Ferenc, főgimnáziumi igazgató. „Átöröklés és nevelés”. Irta: Kozáry Gyula. „A gyermek, annak erényei és hibái”. Dupanloup pedagógiáról. Irta: Váradi Károly. „Katholikus középiskolázás”. „A történelem és tanítása a középiskolában”. Irta: Hummer Nándor. „Gyakorlatias vallásitanítás a középiskolában”. Irta: Pokorny Emánuel. „A Magyarországi Katholikus Középiskolák Története”. A kath. középiskolák történetét tárgyaló monográfiák alapján. „Vegyesek”. — A „Katholikus Pedagogia” célja a neveléstudományt kath. szellemben ápolni, fejleszteni, különös gondot szentelve a kath. középiskolázás ügyének, érdekeinek. A „Katholikus Pedagogia” megjelenik minden hónapban, 4 ívnyi terjedelemben. Előfizetési ára: egész évre 4 frt, féltre 2 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Pál-utca 7. sz. II. em. 37.

CSARNOK.

Mindennapi történet.

Őszi nap, őszi ragyogás! Sehol sem szomorubb, mint a külvárosban. Összeszűfolt utcák, tenyérnyi terek. Az udvar piciny lyuk, nem különbb a kürtőnél. Alul gondosan kövezve. A házmester ügyel rá, hogy valami gyom ki ne erőszakolja a fonyadt leveleit a kövek között. Pedig olyan jól esnek egy kis zöldséget látni.

Ajtó csapódik be, úgy hogy megrendül belé a ház, aztán ismét csend. Míg majd a házmesterné kezd perelni az urával. Eles, sivitó a hangja; senki sem ügyel rá. Hanem megcsendül egy vidám trillázó kacaj, valamire a harmadik emeleten. Valamelyik varrólány rántja be hirtelen a szőke fejcsékjét. A kacaj is elhal aztán, mintha valaki a nevető szájára tapasztotta volna a kezét, hogy magukra ne vonják a házmesterné haragját. És aztán ismét csend, meg az a borongó ősz, a miből csak fent, az udvar négyszögen látni egy tenyérnyit. Hanem annál szomorubb az.

Aztán fűtölgni kezdenek. Az már a diákok szobájából jön. Egész bandát állítanak össze vasárnap délután. A varrólányok utánuk dudolják a nótát. Aztán hangosabbra is fogják. A házmesterné kiáll az udvar közepére, onnan kiabál fel hozzájuk. Az apró nyelvecskék meg visszafelgetnek szaporán, mintha kapnának az alkalmon, hogy kibeszélhetik magukat.

Csakhamar felkerekednek mindannyian. A vasárnap délután szabad, akkor megy kiki a mulatsága után. A diákok megvárják az utolsót is. Ha szép jön, elfújják a Rákóczi marsot néki, vagy valami csintalan magyar nótát; a csunyaknak „lefújnak”, mint a katonáknál szokás. Aztán elmennek ők is, csak a két szobaúr marad vissza. A nagyobbik talán tanulni akar; legalább könyvet vesz elő és serényen iparkodik ellesni pár szót belőle a gyér őszi fény mellett. Aztán félredobja. Ilyenkor élni se szeret az ember. Ha nem is skeptikus, kételyei támadnak. Mikor olyan üres az egész ház. Az udvar, az utca is üres. Meg a szive, a lelke. Pedig milyen gazdag volt még pár év előtt, mikor a fővárosba jött. Hogyan hitt akkor mindenben, és mindenkiben; most? semmi! már magának sem hisz.

— Pista — kiált — menjünk.

S aztán mennek sikátorokon keresztül, míg szélesebbek lesznek az utcák. Az első nyitott mézszárszekben vesznek valami hűsfelet, még kenyéret hozzá. A kisebbeknek eszébe jut, hogy vasárnap van, kellene még valami. Talán pár gesztenye. A nagyobbaknak nem kell.

— Nem mindegy az: kenyér vagy más? A gyomrot tölteni. Hanem vegyünk még kenyéret: tudod, a galambjaimnak, teszi hozzá engesztelő mosolylyal. És mennek vissza a sikátorokon keresztül. Lassanként felszáll az a lilaszínű köd, a mely valósággal nyakát szegi az ambiciónak. Mintha a kapuk alól, utcák sarkán fekete rémek lépnek elő, a melyek emberfeletti erővel mind küzdelemre hívják a szegény halandót.

Este felenged egykissé az őszi hangulat. A lépcsőházban meggyújtják a gázt. Az utcán néhány mesterlegény ödörg. A varrólányokkal jöttek, vagy várják őket. Mindenki a párjával karonfogva. A kapu alatt az egyik valami nótát dudol. Közös elismerésben részesítik a hangját és biztatják, hogy énekeljen hangosabban. Arra a házmesterné kipereli valamennyit; míg a leányok körülrajongják, még táncolni is elviszik. Mikor legjobban haragszik, elneveti magát, aztán engedi, hogy az egész had bevonuljon a kapu alá.

Valamelyik szól.

— Az ördög vigye el, ma hideg van. Ketten egy pár téli keztyűt. Mit gondolt mennyibe került? Nem volt drága. Úgy nézek ki benne, mint egy feleséges ember.

Hárman négyen is sóhajtanak titokban. Aztán nevetnek és beszélgetnek. Nevetnek a diákok után is, mikor elmennek mellettük, és összesűgnak.

— Milyen szép, uri gyerek a nagyobbik.

— A kicsiny meg milyen kedves.

Jenő, a nagyobb kikapja egy szép, szőke lány kezéből az ibolyacsokrot. Aztán sietnek fel. Hangzott utánuk az évődés.

II.

Őszi estre őszi reggel. Nincs hideg, csak az eső kopog, a szürke vigasztalan eső. S ez talán még szomorubb. Mintha az a szűk udvar tetőtől a talpáig lucskos vízzel volna tele. A cseppek susorognak, kopognak az ablaküvegen. Az udvarra edényeket állítanak ki. Olyan az, mint a harangzöngés. Mikor telik, mind vékonyabb lesz a hangja is. Aztán köpög, meg szűkül, mintha kegyelmet kérne.

A diákoknál még ég a lámpa; Jenő az asztal mellett gondolkodik és ír.

— Mit írsz?

— Levelet!

— Az édes anyádhoz! Mindíg.

— Úgy van.

— Meg verseket.

— Igen.

— Kihez? Egy képzelt ideálhoz, a kit soha se láttál, nem is fogsz. Ez örülség. Mért téped össze a levelet mindíg?

— Mert nem úgy akarom írni. Hol igen könyörgő, hol meg nagyon is büszke. Meg akarom kérni, hogy bocsássa meg azt a pár elvesztett évet; könnyelmű voltam, most már ember akarok lenni. Elegendő sok a bajom, ha szegény is az édes anyám, olyan jól esnek egy kis vigasztalás. És ezt büszke vagyok írni. A bocsánatát szívesen kérem, hanem az akarat erőmben ne legyen oka kételkedni. Pedig most már akarok tanulni. Mikor a galambok ideszállnak az ablakra, egy kis fehérét mindíg elkergetek. Mert nagyon megszerettem. Mikor a könyv fölé hajolok is, ez a galamb megjelenik előttem. Mint szállt a vállamra. Piros orrocskáját az államhoz dörzsölte; aztán nevetett, turbékolt a fülemben. Olyan sima, gömbölyű a nyaka, mint egy szép, szőke leánynak. Mint annak a leánynak, a kit én meg fogok találni. És ezért üzöm el mindíg. Nem akarom, hogy ő rá emlékeztessen valami. Az volna a szerencsétlenségem, ha most találnám meg. Mindíg ilyen nyomorult maradnék és ő is velem.

— Eh egy kalanddal több.

A lámpa utolsót lobbant és fojtó, nehéz szaggal lett tele a szoba. Mikor kinyitották a táblákat, szemközt, az ablakban dolgozott a kis szőke varrólány. Megint egy ibolyacsokor volt a keblén és mikor Jenőt meglátta, kacagni kezdett halkan, mint mikor a galamb turbékolt a párjához, vagy mintha arany pereceket esőrgetnének.

III.

Reggelenként jöttek a galambok. Először csak egy tévedt oda: azt jól megvendégelték a diákok. Úgy szoktak oda a többiek is. Kocogtatták az ablak üvegét, szállongtak a szűk udvar felett; míg kinyitott az ablak a deszkán felszedgették a kenyérmorzszát. Olyan kedves látvány volt.

Az ablakokból odakéleltek a lakók. Gyönyörködtek benne, mikor a kis jövevények mind bizalmasabbak lettek és Jenő vállára, kezére szálltak. Mindnek jutott valami, csak a kis fehérét hessegették el. És azért a kis bohó mindennap visszajött. Ott röpködött az ablak előtt, le-le szállt, majd újra felrepült. Aztán gondolt egyet és berepült a másik ablakba. Ott a kis szőke varrólány őltögetett szorgalmasan és a keresztbe húzott szálakat simára kopogtatta a gyűszűvel. Ez volt tán a hívás. Vagy mert úgy hasonlított az a lány hozzá. Sima volt a nyaka és gömbölyű, mint az övé.

— Léni, — kiáltották — Léni!

A kellemetlen, rikácsoló hang odaütődött a falakhoz. A galambok is elrepültek; a kis szőke lány meg visszaugrott az ablaktól. Hallani lehetett, a mint szörtőlődik a hang.

— Azt mondják, hogy sokat kerülget az a diák. Léni, mi lesz ebből? Azt mondják, hogy már beszéltél is vele.

A leány durcásan szólt:

— Kik mondják?

— Mindenki! A barátnőid. A szolgálók, a házmesterné. Azt hiszed, hogy a vén nénéd süket is, meg vak is? Könnyen elámíthatod Léni, de mi lesz veled?

A leány behunyta a szeméit és magába ismételte mi lesz? mi lesz? Aztán a nyakába ugrott a vén asszonynak és csókolta a fonyadt arcát.

— Te kedves, te aranyos te!

— No, no, szegény leány vagy, nem kapsz férjet Léni.

Mert Léninek is volt választottja. Az az, hogy esténként mindig hozzá csatlakozott János úr, egy érdemes szabólegény. Mielőtt beszélni kezdett, kihuzogatta a kézelőit és minden szó után mosolygott és csiptetett a szemével. Egy este azonban nagyokat hallgatott és sápadt volt az arca.

— Nagysám, szép nagysám — szólt — én... én... sze... szeretem....

És megállt, mosolygott és csiptetett a szemével.

A leány is megállt; iparkodott komoly lenni: János úr; én... én... nem sze... szeretem....

És kacagva felfutott a lépcsőn.

IV.

Pedig nem volt igaz, még nem ismerték egymást. Csak a szemük mondott sokat, a mint egymásra néztek azzal a lélekbevesző pillantással.

Pista évődött.

— Lám, milyen hamar meg van az ideál. Persze egy hajszállal szebb a többinél.

Jenő még csak nevetett rajt.

— Meglehet! De igazán szép.

És ott felejtette szemét a másik ablakon, míg a könyv fordítva hevert előtte.

Léni pedig nem ment le többé a kapu alá. Lámpa nélkül üldögélt a homályos szobában és gondolkodott. Miről? Ki tudná azt megmondani ő róla. Egymást váltották agyában a gondolatok. Szép? Minden idege sietett rámondani, hogy

szép. És milyen komoly. Mennyit kell tanulnia. Aztán eszébe jut a kis fehér galamb. Mért üzi el mindig? De hisz mondta, megmondotta. Kihallatszott az ablakon. Mert leányt hoz az emlékébe és nem tud tanulni tőle. Pedig tanulnia kell. Hogy villant a szeme, a mint kiáltotta, vagy ember leszek, vagy... De hát ha nem lesz képes elűzni egyszer. Hát? Aztán vigasztalódní próbált, hogy hiszen őt sem kerüli. Ezen aztán még jobban elszomorodott.

Közben egészen besötétedett. A nénye is elment és Léni egyedül maradt a szobában. Zavartan szorongatott valamit a zsebében. Reggel Jenő egy levelet dobott át és ő nem meri felbontani. De csak úgy égette a kezét. Mit írhat valjón? Elmondja talán, hogy szereti? Mást nem is írhat. Lámpát keresett, de nem találta a helyén és a gyufa is eltűnt.

A tűzhelyen még volt kevés parázs, fűjni kezdte, hogy feleledjen.

— Mit csinálsz Léni? szolt a nénye. És ő felrebbenve, kiszaladt, hogy a lépcsőházban olvassa el a levelet.

Az nap keveset tanultak a diákok. Jenő egész nap nyugtalan volt.

— Bolondot tettem! szolt a diák.

— Mi az?

— Levelet irtam a kis szökének, azt irtam: „Tudja, hogy szeretem, kérem látogasson meg este.”

— Hát aztán?

Nem fog eljönni! Megsértettem.

— Eh! Hanem szeretnéd, ha nem jönne el?

— Igen! De mindegy. Menj el kissé hazulról.

— Sok szerencsét

Igen, de mihez? Ha eljön, csak olyan, mint a többi! Akkor nem törődik többet vele. Úgy sem igen ment a tanulás mostanában. De hátha nem jön el? Azért még nem rendkívüli nő. Nem az az ideál, a kit ő alkotott magának. Mindegy, ha nem jön el, megérdemli, hogy foglalkozzék vele az ember. Talán belé is szeret.

Lassanként egész biztosra vette, hogy nem jön el a leány. Könyvet vett elő és tanulni kezdett. Először aggódva nézte az órát; de perc, perc után mult, már Pistának is haza kellett volna jönnie. Akkor nyugodtabb lett s valami meleg érzés lopta magát a szívébe, a mi hiányzott az eddigi kalandjainál. Egyszerre kopogtattak és a vér az arcába szökött, a mint a Léni látta belépni. Valami durva hangon akart rákiáltani, de aztán az ablakhoz lépett és hátat fordított neki. Most, hogy az ideál eltűnt: a leány sem kellett többé.

Egy papírdarab esett a lábaihoz, a saját levele volt. Aztán zokogni kezdett Léni. Mikor belépett, ki voltak sirva a szemei és most ismét erőt vett rajta a sirás. A keserű szemrehányásokat a szíve mind felolvastotta. Alig pár szakadozott szó jött ki az ajkán.

— Azt a levelet nekem... Vége van már... Hivott, hát eljöttem, mert meg kellett mondanom, hogy... ez, ez gyalázat!

Jenő kabultan állt egy pillanatra, aztán felrebbent a székét és karjaiba zárta Léni.

Mire Pista megjött a könyvek is felszáradtak.

V.

Újabbán János úr nem jött el esténkint. Csak lopva köszöntötte Léni és melabús világ fájdalommal lógatta a kezét. Hanem mióta a diákok más házba költöztek, hogy ne rágódják a pletyka Léni becsületén, néha megint elnézett arra. Léni csak este találkozott Jenővel, meg néhány boldog vasárnap délutánt töltöttek együtt: arról senki sem tudott. János úr tehát ismét remélt. Felborzalta a haját, mosolygott és szellemes célzásokat kísérelt meg, a melyek nagyon jámborul sikerültek. Aztán elkomolyodott; talán megérezte, hogy fájdalmat fog okozni Léninek.

— Nagysám — szolt — az a hosszú barna diák, a ki itt szemközt lakott... Mindig is olyan halavány volt a képe...

Nos?

— Az éjjel meghalt. Az az, hogy előbb megbukott a vizsgán, aztán ágyonlőtte magát.

Csend lett, ijesztő esend. János úr zavartan hallgatott; úgy érezte magát, mint mikor a gyerekre rászólnak, hogy ostobaságot mondott.

Az udvar felett a galambok szállongtak, árván! Megkocogtatták az ablakot és tovarebbentek. A kis fehér neki repült az ablaknak. Az üveg csörömpölve törött össze, hanem a galamb is elkabulva megsebezve hullott alá az udvarba, meg se mozdult többet.

A leány kihajolt utána. Gondolat gondolatot űzött a fejében. Nem sajnálta itt hagyni őt sem, mint ezt a galambot. Mikor hitet követett tőle, ő neki elfogyott a hite. Ezt a madarat mindig elűzte és mégis mindig visszatért. Most is utána ment. Egy rövid pere és nem fáj a szárnya se, a mit az üveg össze metszett.

János úr ijedten kapott utána! Későn! A szép szöke lány úgy látszik elvesztette az egyensúlyt a harmadik emeleten.

Gramling Kornél.

HIRDETÉSEK.

240/1897. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi XL. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbíróság 9291. számú végzése által Geisinger-Reitler végrehajtó javára **Quitner Nándor** nyitrai lakos ellen 80 frt 62 kr tőke, ennek 1897. év április hó 16-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 17 frt 45 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 350 frtra becsült

10 vég nyári posztó és 5 vég téli posztóból

álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverés a 9951/1897. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis **Nyitran** leendő eszközésére **1897-ik évi október hó 28-ik napjának delelőtti 12 óraja** határidőül tűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi XL. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul el fognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi XL. t.-c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nyitran, 1897. évi október hó 15-én.

(P. H.)

Vályi Lajos,

kir. bírósági végrehajtó.

Helyiség-változtatás.

Van szerencsém a nagyérdemű fogyasztó közönségnek becses tudomására hozni, miszerint az évek hosszú során át a városház-téren 3. számú házban volt

LISZTKERESKEDÉSEMET

f. évi november hó 1-től

Kossuth-tér 6. számú „Rencz”-féle házba

átteszem, melyet egyuttal

fehér-sütődével

kiesgészíttem.

A midőn ezt a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni bátorodom, pontos és kifogástalan kiszolgálásban az igen tisztelt vevőimet részesíteni ígérem, minél tömegesebb megrendelésért esedezve, maradtam

kiváló tisztelettel

Szurmay József.

Eladó szőlő.

Csermány-hegyen egy szőlő, mely áll lakás-, présház- és nagy pincéből, a hozzátartozó berendezéssel együtt **szabadkézből eladó.**

Bővebb felvilágosítást ad **Unzeitik József, Nyitra** (Káptalan-utca 18. szám)

5033/1897. tlkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A nyitrai kir. járásbírósnak néh. Streichammer Antal és Barella sz. Streichammer Róza hagyatéka ügyében 1897. évi április hó 21-én 5770/97. sz. a kelt jogerős hagyatékok átadó végzése értelmében és az 1894. XVI t.-c. 95. 97. §-ai és az 1881. LX. t.-c. 207. §-a alapján a nyitrai 456. sz. tjkvben 1 sorsz. a. foglalt 633. hrsz. 450. házzs. plg. birtokra mely B. 1. 3-7. alatt Streichammer Antal, Streichammer József, Barella szül. Streichammer Rozália, Liszek sz. Streichammer Mária és ifj. Streichammer Antal nevén vezetettik 14000 frtra, az u. o. 457. sz. tjbén 1 sorsz. a. foglalt 635. hrsz. 451. házzs. birtokra, mely A. 1 és B. 4-8. sorsz. a. és a 458. sz. tjkvben 1 sorsz. a. foglalt 636. hrszú. B. 2. 3-7. sorsz. a. ugyanazok neven vezetett kertre 8000 frt, az u. o. 1945. sz. tjkvben + 1 sorsz. 1284. hrsz. B. 1 3-7 sorsz. alsó zabori szőlőre 2000 frt, az u. o. 1945. sz. tjkvben + 2. 3 sorsz. 1434. és 1279. hrszám. B. 1. 3-7. a. szőlők bármely elerendő áron fognak eladatni. Árverés határidejéül **1897 évi november hó 18-ik napjának d.-e. 10 óraja** az alulírt telekkönyvi hatóság helyiségébe kitűzetik.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár (első határnapra megszabott legkisebb ár) 10% -át bánatpenz címén keszpenzben vagy óvadékképes értékpapírban az árverést vezető bírósági kiküldött kezéhez letenni, esetleg annak az 1881. évi LX. t.-c. 179. §-a szerint eszközölt bírói letételet igazolni.

Vevők kötelesek a vételárát három egyenlő részletben az árverés napjától számított 30. 60 és 90. nap alatt folyó időközben, ugyanazon naptól számítandó 5% kamatokkal együtt a nyitrai kir. adó, mint bírói letétpénztárnál lefizetni, a bánatpenz az utolsó részletbe számítatik be.

Kelt Nyitran, a kir. törvéyszék mint telekkönyvi hatóságnál 1897. július hó 10-én.

Drökszler,

kir. tszeki albiró.

A Nyitrai Népbank
zálogkölcson-osztálya.

Zálog-árverés

1897. évi november hó 9-én.

Mindazon **ékszerek és zálogtárgyak**, melyek 1897. évi június hó végeig ki nem váltattak, vagy át nem irattak, *f. é. november 9-én a Nyitrai Népbank termében délután 2-4 óráig* tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétések, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitran, 1897. október hó 13-án.

Az igazgatóság.

HUSZÁR ISTVÁN

könyv-, mű-, zenemű-, papir-, író- és rajzszerkereskedése, könyvnyomdája és könyvkötészete

NYITRÁN.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy az

1898-ra szóló naptárak

már megjelentek és nálam kaphatók, és pedig:

Athenaeum nagy képes naptára teljes tiszti címtárral, rendkívül gazdag szépirodalmi tartalommal, erős kötésben	1.—
Trattner-féle nemzeti kalendárium, kötve	—,80
Közgazgatási nemzeti kalendárium tiszti címtárral, kötve	—,70
Képes családi naptár sok képpel és érdekes olvasmányokkal	—,60
Falusi gazda naptára, legrégebb képes gazdasági naptár	—,60
Gazdasági népnaptár, gazdák, földművesek stb. számára	—,40
Regélő bácsi naptára, nagyon sok érdekes olvasmányokkal	—,40
Közhasznú nagy képes naptár, érdekes tartalommal	—,40
Bucsánszky nagy képes naptára, rendkívül bő tartalommal	—,40
Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület naptára	—,40
Magyar nők házi naptára, képes naptár	—,40
Honvéd naptár, pompás színnyomatu borítékkal	—,30
Magyar népnaptár, legrégebb magyar képes naptár	—,30
Képes Kossuth naptár, hazafias elbeszélésekkel	—,30
Petőfi naptár, szép olvasmányokkal	—,30
Magyar ember naptára, hasznos olvasmányokkal	—,30
Szt. család képes népnaptára, kath. hívek számára	—,30
Lourdi szűz Mária és szent család naptára	—,30
Az Obsitos jókedvű kalendárium	—,30
Peleskei notárius naptára, szomorúság kergető kalendárium	—,30
Vig cimborá, legjobb humorisztikus naptár	—,30
Kis képes népnaptár, sok képpel	—,20
Keresztény képes naptár	—,20
Kis képes Kossuth naptár	—,20
Magyar mesemondó naptár	—,20
Magyar Gazda naptár	—,20
Kis bold. Szűz Mária naptár	—,20
Tárca naptár, jegyzék naplóval	—,24
Tárca naptár kisebb, diszes kiállításban	—,20
Nagy irodai fali naptár 63,96 cm.	—,50
Irodai fali naptár 59,70 cm.	—,20
Irodai fali naptár 28,38 cm.	—,15
Heti előjegyzési naptár	—,75
Napi tömb naptár	—,50
Kodolányi-féle gazdasági zsebnaptár, magyar gazdák évkönyvével I—II. kötve	2.—
„Köztelek” gazdasági zsebnaptár, évkönyvvél I—II. kötve	2.—
Ügyvédi zsebnaptár, szerk. Szántó József, kötve	1.20

Jogász naptár, szerk. Szántó József, kötve	1.20
Közhasznú zsebnaptár mindenki számára, kötve	1.20
Határidő napló, kisebb és nagyobb terjedelműek, erős vászon kötésben 1 frt 30 kr., 1 frt 80 kr. és	2.20

Könyvkereskedésemben

raktáron tartom

az újabb magyar irodalom valamennyi ágának legjelesebb termékeit, úgy fűzve, mint diszkötésben,

ezekekről árjegyzékkel kívánatra díjtalanul szolgálók.

Bárhol és bárki által hirdetett könyvek, folyóiratok vagy zeneművek, általam ugyanazon áron a legrövidebb idő alatt megszerzettetnek.

Papirkereskedésem előkelő összeköttetései folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy raktáromon lévő

papir-, író- és rajzszereket a legolcsóbb áron számíthatom.

Levélpapírok dobozonként, vagy anélkül:

25 drb levélpapír 25 borítékkal, csinos dobozban 40, 45, 55 és 75 kr	
50 " " 50 " " " 50, 75, 85 és 1 frt	
50 " " 50 " " " egész finom 1 f. 20, 1 f. 30 s 1 f. 40.	

Színes és virágos levélpapírok a legdivatosabb alakban és színekben, nagy választékban.

Kitűnően berendezett

könyvnyomdám-ban

mely hivatva van a legkényesebb ízlést is kielégíteni, elvállalom mindennemű nyomtatványok, művek, hirdetések, falragaszok, meghívók, előjegyzési kártyák, névjegyek stb. előállítását, a legdivatosabb és legizlésebb kiállításban, jutányos áron.

Gyászjelentések 1½ óra alatt készíttetnek.

Jól felszerelt könyvkötészetemben

elvállalom diszművek, folyóiratok, egyes kötetek, gyűjtemények, valamint egész könyvtárak diszes és tartós bekötését.

Szőlőtrágya-kompozíciót

és szőlők alá való **mindennemű műtrágya-**
kat elismert kitűnő minőségben ajánl

A „HUNGÁRIA”

műtrágya, kén-sav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, Váci-körút 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.